

Asia: VN/25306/2023

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Asetuksella on tarkoitus ennen kaikkea ottaa käyttöön Euroopan komission yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen sisältyviä muutoksia Suomessa. Erityisesti muutokset yksinkertaistavat ja nopeuttavat julkisen tuen myöntämistä EU:n vihreään ja digitaaliseen siirtymään. Digitaalista siirtymää edesauttaa se, että tukea on jatkossa mahdollista kohdentaa digitaalisten prosessien, tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen tietyissä tuettavissa hankkeissa. Pienten ja keskisuurten yritysten innovaatiotoiminnan rahoituksen hyväksyttävät kustannukset sisältäisivät jatkossa tutkimus- ja tiedonlevitysorganisaatioiden, tutkimusinfrastruktuurien, testaus- ja kokeiluinfrastruktuurien tai innovaatioklustereiden tarjoamat palvelut. Opetus- ja kulttuuriministeriön näkökulmasta Pk-yritysten hyväksyttäviin kustannuksiin tehtävä lisäys on erittäin tervetullut ja sillä on suora vaikutus Pk-yritysten ja korkeakoulujen välisen yhteistyön lisääntymiseen.

Monet muutokset tähtäävät ennen kaikkea yhteistyön lisäämiseen niin Suomessa kuin Euroopassakin. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan hankkeiden ja tutkimusinfrastruktuureja koskevien enimmäistuki-intensiteettien noston taustalla on pyrkimys lisätä eurooppalaista yhteistyötä. Muutokset edistävät osaltaan Business Finlandin tavoitteita lisätä kansainvälisten yhteishankkeiden määrää. Tuki-intensiteettien korottamismahdollisuuksien käyttöönotto kansallisesti on perusteltua, jotta suomalaiset yritykset olisivat tasavertaisessa asemassa muihin eurooppalaisiin kilpailijoihin nähden. Esimerkiksi tutkimusinfrastruktuurien tuki-intensiteetti voidaan korottaa 60 prosenttiin, jos vähintään kaksi jäsenvaltiota vastaavat julkisesta rahoituksesta, tai jos on kyse tutkimusinfrastruktuurista, joka arvioidaan ja valitaan unionin tasolla. Tuki-intensiteetin korotusmahdollisuuden taustalla on kansainvälisten hankkeiden riskialttiimpi luonne sekä tavoite lisätä eurooppalaista yhteistyötä. Lisäksi asetukseen lisättäisiin uusi luku rahoituksesta testaus- ja kokeiluinfrastruktuurien rakentamiseen ja parantamiseen. Uuden tuki-instrumentin käyttöönotto

kansallisesti on perusteltua, koska se täydentää tuki-instrumenttien valikoimaa tutkimusinfrastruktuureille ja innovaatioklustereille tarkoitettujen tukien rinnalla. Toisin kuin tutkimusinfrastruktuuria, testaus- ja kokeiluinfrastruktuuria käytetään pääasiassa taloudelliseen toimintaan ja erityisesti palvelujen tarjoamiseen yrityksille. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tutkimusinfrastruktuurien rahoitukseen tehtyjä muutoksia ja testaus- ja kokeiluinfrastruktuurien lisäystä tuki-instrumentteihin merkittävänä ja erittäin kannatettavana panostuksena mm. tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäytön edistämiseen.

Innovaatioklusterin määritelmää muutettaisiin siten, että tutkimusinfrastruktuurien, testaus- ja kokeiluinfrastruktuurien sekä digitaali-innovaatiokeskittymien rakenteet tai organisoituneet ryhmittymät huomioitaisiin innovaatioklusterin määritelmässä. Määritelmää täsmennettäisiin myös siten, että innovaatioklusterin tarkoituksena olisi lisätä uusia yhteistyön muotoja esimerkiksi digitaalisin keinoin sekä infrastruktuurin yhteiskäytöllä ja/tai sen edistämällä. Digitaali-innovaatiokeskittymät voitaisiin myös itsessään katsoa innovaatioklusteriksi.

Ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 2 kohdan 92 alakohdan määritelmän mukaan digitaali-innovointikeskittymät, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/694 perustetusta keskitetysti hallinnoidusta Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta rahoitettavat eurooppalaiset digitaali-innovointikeskittymät, ovat organisaatioita, joiden tavoitteena on edistää digitaaliteknologioiden, kuten tekoälyn, pilvipalvelujen, reuna- ja suurteholaskennan sekä kyberturvallisuuden laajaa käyttöönottoa teollisuudessa (erityisesti pk-yrityksissä) ja julkisen sektorin organisaatioissa.

Rahoituksen myöntämisen yleisiin edellytyksiin lisättäisiin uusi 3 momentti rahoituksen myöntämisestä ilmaisina tai alle markkinahintaisina palveluina, joita digitaaliset innovaatiokeskittymät tarjoavat Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaan osallistumiskelpoisille oikeussubjekteille. Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/649 2 artiklan 5 alakohdassa säädetään digitaalisen innovointikeskittymän (EDIH) määritelmästä ja artiklassa 18 ohjelmaan osallistumiskelpoisista oikeussubjekteista. Pykälään lisättävän säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa Business Finlandin rahoituksen kanavointi yrityksille, jotka ovat osallistumiskelpoisia Digitaalinen Eurooppa-ohjelmaan ja jotka on rekisteröity Suomen ulkopuoliseen valtioon. Tämä mahdollistaisi EDIH-verkoston tehokkaamman toiminnan kansallisten rajojen yli. Rahoitusta kanavoitaisiin alihinnoiteltuna tai ilmaisena palveluna yrityksille. Nykyisen pykälän 1 momentin on katsottu mahdollistavan rahoituksen myöntämisen vain Suomessa toimiville yrityksille, mikä rajoittaa rahoituksen kanavointia EDIH:n kautta niille yrityksille, joilla Suomessa ei ole toimintaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina. Erityisesti digitaalista siirtymää edesauttavat muutokset ja tutkimusinfrastruktuurien tuki-intensiteetin kasvattaminen tietyin edellytyksin ohjaavat rahoitusta kohteisiin, jotka vaikuttavat parhaiten Suomen menestykseen tulevaisuudessa.

Lehikoinen Anita
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Vasikainen Soili
Opetus- ja kulttuuriministeriö